

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії і методики дошкільної та початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
М. Б. Боднар
2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА КОМПОНЕНТИ ОПП ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*
галузь знань – *01 Освіта / Педагогіка*
спеціальність – *013 Початкова освіта*
освітньо-професійна програма – *Початкова освіта*

Кременець – 2020

Приймас Н. В. Виробнича (педагогічна) практика : [робоча програма компоненти ОПП для студентів спеціальності 013 Початкова освіта] / Н. В. Приймас. – Кременець, 2020. – 18 с.

Розробник: Приймас Наталія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти.

Протокол № 1 від 31.08.2020 року

Зав. кафедри Т. С. Фасолько

1. Опис компоненти ОПП

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 9	<i>Галузь знань</i> 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 1	<i>Спеціальність</i> 013 Початкова освіта <i>Освітньо-професійна програма</i> Початкова освіта	Курс:	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 270		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 45. Тижнів – 6	<i>Рівень вищої освіти:</i> перший (бакалаврський)	Лекції	
		–	–
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
270 год.	270 год.		
Вид контролю:			
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 0/ 100

для заочної форми навчання – 0/100

2. Мета і завдання виробничої (педагогічної) практики

Виробнича (педагогічна) практика у початкових класах закладів загальної середньої освіти передбачена освітньо-професійною програмою підготовки фахівців *першого (бакалаврського)* рівня вищої освіти, галузі знань *01 Освіта/Педагогіка*, спеціальності *013 Початкова освіта*. Це особливий вид діяльності, що визначений як ефективний компонент професійної, інтелектуальної і життєвої підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Вона є показником того, наскільки глибоко і усвідомлено студенти засвоїли теоретичні знання з курсів психології, педагогіки, фахових методик та оволоділи практичними навичками і вміннями.

Виробнича (педагогічна) практика є завершальним етапом практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі початкової освіти, сприяє поглибленню і закріпленню теоретичних знань у виробничих умовах, формуванню умінь застосовувати знання в процесі вирішення навчально-пізнавальних завдань в умовах реального освітнього процесу початкової школи. Цей вид практики є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Практична підготовка забезпечує встановлення безпосереднього зв'язку між теорією та практикою, оскільки в умовах реальної професійної діяльності відбувається інтеграція теоретичних знань і практичних умінь здобувачів вищої освіти, що зумовлює оволодіння ними складниками професійної компетентності.

Виробнича (педагогічна) практика проходить на випускному курсі у 8 семестрі на базі 1-4 класів ЗЗСО впродовж 6 тижнів (270 годин).

Мета: розвивати у студентів уміння застосовувати у практичній діяльності знання з основ педагогіки, психології, фахових методик; виховувати потребу постійного удосконалення педагогічної майстерності; формувати у здобувачів вищої освіти навички проведення навчальних та виховних занять різного типу; розвивати вміння спостерігати, аналізувати, узагальнювати, а також використовувати передовий педагогічний досвід, який накопичений педагогічним колективом баз практики.

Завдання:

- поглиблення, розширення і закріплення теоретичних знань студентів з психолого-педагогічних і фахових дисциплін;
- втілення на практиці сучасних освітніх технологій, основ педагогічних досліджень та впровадження їх у навчально-виховному процесі;
- ознайомлення зі специфікою діяльності закладів загальної середньої освіти;
- розвиток умінь проводити різні форми навчальної та виховної діяльності;
- формування психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності;
- розвиток необхідних професійних та особистісних якостей, прагнення до професійного самовдосконалення;
- вивчення кращого досвіду роботи вчителів, психологів, викладачів;
- виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності на посаді вчителя початкової школи.

У процесі проходження переддипломної педагогічної практики у студентів формуються такі **компетентності**:

Інтегральна

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачає застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до міжособистісного спілкування; комунікаційні навички, навички працювати як автономно, так і в команді;

ЗК4. Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово та спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних, здоров'язбережувальних технологій; пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення.

ЗК9. Навички планування та управління часом; уміння і здатність до прийняття рішень.

ЗК10. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності та здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності; прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК12. Здатність оцінювати та забезпечувати належну якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вчителя початкових класів.

ФК 2. Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного сталого розвитку суспільства та рівня розвитку особистості учня початкових класів.

ФК 3. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення і освітні потреби особистості молодшого школяра.

ФК4. Здатність створювати психолого-педагогічні умови для саморозвитку і самореалізації суб'єктів педагогічного процесу в умовах початкової школи.

ФК5. Здатність реалізовувати професійно-педагогічну діяльність в умовах відкритого освітнього середовища початкової школи.

ФК6. Здатність організовувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію суб'єктів педагогічного процесу Нової української школи.

ФК7. Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище початкової школи, що сприяє навчанню молодших учнів, незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.

ФК8. Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів власної професійно-педагогічної діяльності, включаючи спроможність обмірковувати власні та інші системи цінностей, розвиток і практику.

ФК9. Здатність керуватися у професійно-педагогічній діяльності нормативно-правовими документами.

ФК10. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти в професійно-педагогічній діяльності.

ФК 11. Здатність провадити педагогічну діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу початкової ланки освіти в умовах Нової української школи.

ФК 12. Здатність впроваджувати сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності.

ФК 13. Здатність трансформувати і впроваджувати передовий педагогічний досвід у власній професійній діяльності у галузі початкової освіти.

ФК 14. Здатність проектувати і провадити науково-дослідницьку діяльність в професійній галузі.

ФК 15. Здатність здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

ФК 16. Вміння будувати взаємини з дітьми на основі гуманізму, демократизму, педоцентризму; налагоджувати спільну роботу школи, батьків, громадськості у освітньо-виховному процесі початкової школи.

ФК 17. Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

ФК 18. Здатність освоювати ряд навчальних та оцінювальних освітньо-педагогічних стратегій і розуміння їх теоретичних основ.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Продемонструвати знання галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері початкової освіти.

ПРН-2. Продемонструвати сучасні уявлення про тенденції, закономірності розвитку методик початкової освіти у контексті реалізації концепції НУШ.

ПРН-3. Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу, сучасною освітньою технологією навчання і виховання молодших школярів.

ПРН-4. Володіти державною мовою як усно, так і письмово та спілкуватися іноземною мовою, здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.

ПРН-5. Продемонструвати базові уявлення з дисциплін гуманітарної, соціально-економічної, математичної та природничо-наукової підготовки майбутнього фахівця.

ПРН-6. Здійснювати критичний аналіз теоретичної та методичної літератури в галузі початкової освіти.

ПРН-7. Проводити педагогічну освітню діяльність суб'єктів навчально-виховного процесу в умовах початкової школи, організувати навчально-виховний процес у загальноосвітньому навчальному закладі I ступеня.

ПРН-8. Використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки.

ПРН-9. Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН-10. Вміти вести педагогічну роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмного матеріалу, прищеплювати учням навички самостійного опанування й поповнення знань.

ПРН-11. Користуватися різноманітними методами і формами навчання, ефективними прийомами керівництва навчально-виховною діяльністю дитячих колективів.

ПРН-12. Обґрунтовувати вибір ефективних методів і прийомів для реалізації навчально-виховного процесу та завдань наукових досліджень в галузі початкової освіти.

ПРН-13. Здійснювати науково-дослідну і методичну діяльність в сфері початкової освіти.

ПРН-14. Вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в практику роботи загальноосвітніх закладів.

ПРН-15. Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.

ПРН-16. Ефективно використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети.

ПРН-17. Застосовувати на практиці знання щодо безпечної діяльності, зокрема, в природі, в галузі наукової організації й охорони праці; застосовувати інформаційні та комунікаційні, здоров'язбережувальні технології в галузі початкової освіти.

ПРН-18. Організувати спільну діяльність і міжособистісну взаємодію суб'єктів педагогічного процесу, створювати психолого-педагогічні умови для їх саморозвитку і самореалізації в умовах початкової школи.

ПРН-19. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності; приймати обґрунтовані рішення.

ПРН-20. Працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

ПРН-21. Продемонструвати вміння вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ПРН-22. Створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище початкової школи, що сприяє навчанню молодших учнів, незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.

ПРН-23. Продемонструвати навички публічної етичної поведінки.

3. Організація виробничої (педагогічної) практики

Виробничу (педагогічну) практику студенти проходять у закладах загальної середньої освіти протягом 6 тижнів.

Студенти зобов'язані виконувати правила внутрішнього трудового режиму ЗЗСО, підкорятися розпорядженням директора та інших осіб, які мають право інспектувати заклад освіти.

Перед початком практики проводиться настановча конференція, у ході якої студенти ознайомлюються з програмою практики, їм роз'яснюють мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Режим роботи студентів під час практики визначається керівниками практики та узгоджується з правилами внутрішнього розпорядку бази практики.

Послідовність реалізації завдань виробничої (педагогічної) практики студент визначає в індивідуальному плані проходження практики, який складається у перші дні практики, схвалюється керівником від бази практики. Кожен студент працює відповідно до свого індивідуального плану.

Протягом практики практиканти ведуть щоденник педагогічних спостережень, у якому фіксують інформацію, необхідну для виконання завдань практики, висвітлюють хід їх виконання (згідно індивідуального плану проходження практики), в тому числі й роботу зі складання психолого-педагогічних характеристик, вивчення та аналізу ділової документації ЗЗСО, зокрема, документи планування та обліку роботи у початкових класах. Матеріали щоденника використовують для звіту про виконану під час практики роботу.

Завершується практика підсумковою конференцією, у ході якої студенти звітують про свою роботу, дають узагальнений аналіз її результатів, обмінюються досвідом у формі презентації перебігу практики, обговорюють причини труднощів та висловлюють пропозиції щодо покращення практичної підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності.

Обов'язки здобувачів вищої освіти у період проходження практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

до початку практики:

- своєчасно пройти медичний огляд та отримати допуск до роботи в закладах освіти;
- одержати в керівника практики консультації щодо оформлення всіх необхідних документів і з'ясувати терміни їх здачі;
- вивчити правила охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.

під час проходження практики:

- своєчасно прибути на місце проходження практики;
- скласти індивідуальний план роботи протягом першого тижня практики та виконувати усі види роботи згідно графіку;
- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників у повному обсязі;

- дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу
- застосовувати найефективніші форми і методи навчання та виховання учнів початкових класів; використовувати сучасні технології навчання;
- здійснювати психолого-педагогічний аналіз навчальних та виховних форм роботи;
- узагальнювати передовий педагогічний досвід і використовувати його у своїй діяльності, аналізувати власні досягнення.

після завершення практики:

- здати звітну документацію методистам для перевірки;
- підготуватися до захисту практики і одержати оцінку виконаної роботи;
- взяти участь в роботі підсумкової конференції.

Під час цієї практики студенти виконують такі види робіт:

- ознайомлюються з освітнім закладом (бесіди з адміністрацією, вчителями, вивчають обладнання та оформлення кабінету, аналізують навчальний та виховний плани роботи, календарні та поурочні плани вчителів, плани гуртків та факультативів, плани виховної роботи вчителів;
 - планують у своїх індивідуальних планах навчальну, методичну, виховну та дослідницьку роботу на час проходження педагогічної практики;
 - ведуть педагогічний щоденник, у якому відповідно до індивідуального плану аналізують проведену навчальну, виховну, методичну та дослідницьку роботу;
 - вивчають учнів класу, до якого прикріплені, знайомляться з оформленням класних журналів;
 - ведуть спостереження за учнями під час уроків і позакласних виховних занять, проводять індивідуальні бесіди з учнями, батьками, вчителями;
 - ознайомлюються з необхідною навчально-методичною літературою, добирають і виготовляють дидактичний і наочний матеріал;
 - з допомогою вчителів розробляють розгорнуті плани-конспекти з відповідних тем, за якими проводять уроки
 - розробляють і організовують різні види позакласної виховної роботи з учнями;
 - виконують обов'язки помічника класовода.

У перший тиждень студент ознайомлюється з базою практики, складає і затверджує індивідуальний план роботи, спостерігає уроки, виховні заходи і активно включається в усі види позакласної роботи. Протягом наступних тижнів студент проводить уроки з кожного предмету, позакласні виховні заходи.

На заключному етапі практики студент оформляє звітну документацію, на підсумковій конференції доповідає про результати роботи.

За час практики кожен студент повинен проводити навчальні заняття в одному із початкових класів згідно розкладу (1–3 класи). Серед проведених уроків – 25 залікових.

Наприкінці практики студент оформляє звітну документацію, бере участь у педагогічній раді (чи виробничій нараді), присвяченій обговоренню підсумків виробничої (педагогічної) практики.

Після закінчення практики студент повинен здати відповідну документацію на кафедру теорії і методики дошкільної та початкової освіти КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Підсумком переддипломної педагогічної практики є звітна конференція за результатами практики на кафедрі теорії і методики дошкільної та початкової освіти КОГПА ім. Тараса Шевченка.

4. Програма виробничої (педагогічної) практики

Змістовий модуль I. Спостереження та аналіз освітньої діяльності

Участь у настановчій та підсумковій конференціях.

Ознайомлення здобувачів вищої освіти з системою роботи ЗЗСО, системою навчальної та виховної роботи вчителя початкових класів, вивчення планів його роботи.

Відвідування уроків у вчителя класу, за яким закріплений студент.

Самостійному здійсненню освітнього процесу у початкових класах передують ознайомлення студентів-практикантів з ЗЗСО, організацією його роботи. Практика розпочинається із бесіди студентів з директором ЗЗСО, у ході якої практиканти отримують загальні відомості про заклад (його тип, вид, контингент учнів, основні напрями освітньої роботи з дітьми, пріоритетні завдання, на розв'язання яких спрямована робота закладу). Директор проводить також інструктаж студентів щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності.

В перші дні перебування в закладі практиканти ознайомлюються з організацією його роботи, вивчають документацію, спостерігають та аналізують роботу вчителя, готуються до самостійної роботи на посаді вчителя: складають календарні плани освітньої роботи на період практики, конспекти занять, виготовляють необхідні дидактичні посібники. Студент складає план, за яким буде вести спостереження за класом з метою написання психолого-педагогічної характеристики. На кінець підготовчого періоду студенти завершують складання індивідуального плану проходження практики.

Змістовий модуль II. Навчальна діяльність

Підготовка та проведення уроків (відповідно до календарного плану), їх обговорення. Уроки проводяться в одному із початкових класів згідно розкладу. Серед проведених уроків – 25 залікових, відповідно до освітніх галузей та навчального плану закладу.

Освітні галузі:

мовно-літературна - 9 уроків

математична - 4 уроки

природнича - 2 уроки

технологічна - 1 урок

інформативна - 1 урок

соціальна і здоров'язбережувальна; громадянська та історична - 4 уроки

мистецька - 2 уроки

фізкультурна - 2 уроки

Підготовка та проведення позаурочних форм навчання, їх обговорення.

Індивідуальна навчальна робота з учнями.

Вивчення передового педагогічного досвіду вчителів початкової школи.

Змістовий модуль III. Виховна діяльність

Виконання функцій та обов'язків помічника вчителя початкової школи.

Відвідування позакласних виховних заходів у своєму та інших класах, їх обговорення.

Підготовка, проведення та обговорення різних форм виховної роботи з учнями класу, до якого прикріплений студент (конкурси, вікторини, КВК, заочні подорожі, усні журнали, екскурсії, тематичні вечори, родинні свята, зустрічі з видатними людьми та ін.).

Підготовка та проведення індивідуальної виховної роботи з учнями.

Робота з батьківським колективом.

Здійснення профорієнтаційної роботи.

Змістовий модуль IV. Методична робота

Ознайомлення з освітнім процесом, спостереження за діяльністю вчителя класу, за яким закріплений студент, з метою вивчення вимог до учнів, різних методів організації пізнавальної діяльності на уроках, виявлення міжпредметних зв'язків та можливостей їх використання під час проведення уроків з різних предметів.

Консультації у вчителів та методистів, керівників шкіл з організаційних та методичних питань.

Ознайомлення з методичним кабінетом школи, роботою методичного об'єднання вчителів з фаху, педагогічної ради, часткова участь у них.

Допомога вчителю початкової школи в обладнанні кабінету.

Виготовлення дидактичного матеріалу та наочних посібників.

Опрацювання методичної літератури за власним бажанням. Вивчення шкільної документації та матеріалів передового педагогічного досвіду вчителів.

5. Структура компоненти ОПП

Змістові модулі	денна форма навчання	заочна форма навчання
	самостійна робота	
1	3	4
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Спостереження та аналіз освітньої діяльності	20	20
Змістовий модуль 2. Навчальна діяльність	180	180
Змістовий модуль 3. Виховна діяльність	40	40
Змістовий модуль 4. Методична робота	30	30
Усього годин	270	270

6. Індивідуальні довготривалі завдання

1. Складання психолого-педагогічної характеристики класу.
2. Розробка та виготовлення наочності, презентацій.
3. Проведення профорієнтаційної роботи.
4. Оформлення звітної документації.

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність мети і змісту	5 балів
2.	Оригінальність, естетичність	5 балів
3.	Педагогічна цінність	5 балів
4.	Варіативність виконання	5 балів
5.	Презентація	5 балів
	Разом	25 балів

6. Звітна документація

Після закінчення практики студент повинен здати таку документацію:

1. Щоденник педагогічної практики з індивідуальним планом, обліком роботи, звітом, характеристикою роботи практиканта з оцінкою згідно рішення педради (вказати номер протоколу і дату засідання педагогічної ради школи), з підписом і печаткою.
2. Щоденник педпрактики.
3. Конспекти уроків, погоджені вчителем початкових класів.
4. Конспект виховного заходу, погоджений вчителем початкових класів.
5. Психолого-педагогічну характеристику на клас.

* – документи, завірені печаткою школи та підписом директора ЗЗСО.

Документація повинна бути оформлена на стандартних аркушах білого паперу і подана на кафедру теорії і методики дошкільної та початкової освіти у папці. Документація може бути подана в рукописному вигляді або надрукована на комп'ютері. Титульна сторінка звітної документації обов'язково має бути в комп'ютерному друці.

Оцінювання результатів проходження виробничої (педагогічної) практики проводиться з урахуванням результатів діяльності студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;

- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші);
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, педагогічними працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістові модулі					Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	ІНДЗ	100
5	75	10	5	5	

Шкала оцінювання під час підсумкового контролю: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Критерії оцінювання

Відмінно (A) – Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота здійснена студентом на високому рівні; студент проявив себе як організований, творчий, сумлінний під час виконання різних видів роботи в навчальному закладі, де проходили заняття, знає і вміє застосовувати в освітньому процесі сучасні педагогічні технології та нові інформаційні засоби навчання, завоював повагу та авторитет серед учнів, педагогічного колективу школи, методистів; здав у визначений термін правильно оформлену документацію.

Добре (B) – Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена студентом на достатньому рівні, студент допустив деякі методичні помилки в освітньому

процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу заняття; у ході виконання різних видів завдань студент не допускав недисциплінованості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його педагогічну діяльність добре відізналися студенти, учні, педагогічний колектив навчального закладу, методист; здав у визначений термін правильно оформлену документацію.

Добре (С) – Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні; студент допустив незначні методичні помилки в освітньому процесі, проте не завжди зміг самостійно їх виправити або пояснити в процесі аналізу заняття їх причину; у ході різних видів діяльності студент був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи; одержав добрі відгуки від студентів, педагогічного колективу навчального закладу, методиста; здав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою методиста.

Задовільно (Д) (задовільно; достатньо) – Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні. Студент допускає незначні порушення вимог педагогіки і психології, методики викладання окремих навчальних предметів, які вміє виправити і пояснити при звертанні уваги на них методиста і не повторює їх при подальшій роботі з класом. Загальна оцінка діяльності студента з боку вчителя-класовода, викладача, учнів задовільна, але при цьому можуть бути дані і деякі рекомендації щодо вдосконалення підготовки до педагогічної діяльності.

Студент проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; із невеликим запізненням здав документацію.

Задовільно (Е) (задовільно) – Ставиться студенту в тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні (переважають задовільні оцінки на всі види роботи). Проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; здав невчасно документацію, яка потребує доповнень і поправок.

Незадовільно (FX) (з можливістю повторного складання) – Студент не готовий до навчально-виховної роботи в школі внаслідок слабких знань з предметів та методик їх викладання або недобросовісного ставлення до своїх обов'язків.

Відсутня системність у роботі студента. Виконав на низькому професійно-методичному рівні навчальну, методичну роботу передбачену програмою. Допускав помилки, пов'язані зі знанням навчальної дисципліни, методикою проведення занять. Виконував дії у навчально-виховному процесі без достатнього теоретичного усвідомлення. Здав документацію з великим запізненням, допустивши при цьому значні помилки в її оформленні.

Незадовільно (F) (з обов'язковим повторним курсом) – Програма виконана частково. Студент не здав документації.

9. Рекомендована література

Базова

1. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
2. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 01. 07. 2019 р. № 1/11-5966. Методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році. Режим доступу: <https://www.skhoollife.org.ua/list-ministerstva-osvity-i-nauky-ukrayiny-1-11-5966-vid-01-07-2019-shhodo-metodychnyh-rekomendatsij-pro-vykladanna-navchalnyh-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-u-2019-2020-navchalnomu-r/>
3. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 11. 08. 2020 №1/9-430. Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/75640/
4. Закон України «Про освіту» // zakon.rada.gov.ua/go/2145-19. - 2017.
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, № 31, ст.226){Із змінами, внесеними згідно із Законом № 764-IX від 13.07.2020} Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. Карпенчук С. Теорія і методика виховання / С. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997. – 304 с.

7. Коберник Г. Індивідуалізація й диференціація навчання в початкових класах: теорія та методика / Г. Коберник – К. : Науковий світ, 2002. – 231 с.
8. Кодлюк Я. Дидактика початкової школи: практичний курс: навчально-методичний посібник / Я.Кодлюк. – Тернопіль: Астон. – 2013. – 160 с.
9. Концепція Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»; <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczya.html>)
10. Корнієнко С. Орієнтовний план виховної роботи вчителя початкових класів: I семестр / С.Корнієнко.– Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 64 с.
11. Мазоха А. Педагогіка / А. Мазоха, Л. Опанасенко. – К., 2001. – 262 с.
12. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу (Додаток до наказу МОН України від 20.08.2018 № 924).
13. Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу (Наказ МОН України від 27.08.2019 № 1154).
14. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою / [http : // old. mon. gov. ua](http://old.mon.gov.ua).
15. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти» / Фідкевич О. Л., Бакуліна Н. В. – Київ: Генеза, 2019. – 64 с.
16. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ: Літера ЛТД, 2019. – 208 с.
17. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. – Львів: Світ, 2019. – 136 с.
18. НУШ. Типові освітні програми для закладу загальної середньої освіти. 1–2 класи / укл. Лотоцька А. – Харків : Ранок, 2019. – 192 с.
19. НУШ. Типові освітні програми для закладу загальної середньої освіти. 3–4 класи / укл. Лотоцька А. – Харків : Ранок, 2019. – 234 с.
20. Орієнтовне календарне планування та план виховної роботи. 1-й клас. Нова українська школа / Спеціальний випуск журналу "Початкове навчання та виховання": ВГ «Основа». – №19–21. – 2019.– 120 с.
21. Педагогіка: інформативний виклад / Рацул А., Довга Т. – К: Видавничий Дім «Слово», 2016. – 344 с.
22. Планування виховної роботи. Початкова школа / С. Савченко, В. Орлова, Н. Гладка та ін. ; [упоряд.: М. Пристінська, І. Стратілат]. – К. : ВД "Перше вересня", 2015. – 79 с.
23. Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти». Наказ Міністерства соціальної політики №1143 від 10. 08. 2018.
24. Ранкові зустрічі. 3 клас. I семестр / авт.-упоряд. С. В. Сигида. – Х. : Вид. група «Основа», 2020.– 140 с.
25. Савченко О. Дидактика початкової школи / О. Савченко. – К., 1999. – 422 с.
26. Савченко О. Підготовка студентів до роботи з учнями 6-річного віку / О. Савченко, В. Олійник, С. Коробко, Н. Бібік. – К., 1990.
27. Савченко О. Сучасний урок у початкових класах / О. Савченко. – К.: „Магістр-S”, 1997. – С. 172–253.
28. Типові освітні програми для 1-2 класів НУШ. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272).
[Режимдоступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/1-2-dodatki.pdf)
29. Типові освітні програми для 3-4 класів НУШ. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273).
[Режимдоступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2019/11/3-4-dodatki.pdf)
30. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник / Упорядник О. Рома. – The LEGO Foundation, 2018. – 32 с.

Допоміжна:

1. Амонашвили Ш. В школу с шести / Ш. Амонашвили. – М., 1986.
2. Амонашвілі Ш. Істина школи / Ш. Амонашвілі. – Хмельницький: Подільський культурно-просвітительський центр ім. М. К. Реріха, 2007. – 74 с.
3. Андреева Е. Фізпауза на уроках / Е. Андреева // Поч. школа. – 1995. – № 9. – С. 45.
4. Бех І. Молодший школяр у виховному просторі міжособистісних взаємин / І. Бех // Поч. школа. – 2000. – № 5. – С. 1–5.
5. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання / І. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
6. Біда О. Розвивальне навчання у початковій школі / О. Біда // Педагогічний вісник. – 2003. – № 4. – С. 30–32.
7. Біда О. Структура і методика інтерактивного уроку / О. Біда // Початкова школа. – 2007. – № 7. – С. 17–19.
8. Біляченко О. Орієнтовне календарне планування виховної роботи в групі продовженого дня для 3–4 класів. II семестр / О. Біляченко // Початкова школа. – 2007. – № 1.
9. Боднар Л. Позакласна робота з учнями в педагогічній спадщині В. Сухомлинського / Л. Боднар // Поч. школа. – 1997. – № 11. – С. 40–43.
10. Брусняк І. Розвивальне навчання в молодших класах / І. Брусняк // Рідна школа. – 1997. – № 6. – С. 41.
11. Васенко В. Впровадження розвивального навчання в роботу початкової школи // Школа першого ступеня : зб. наук. праць / В. Васенко. – Переяслав-Хмельницький, 2003. – Вип. 9. – С. 43–48.
12. Володько В. Індивідуалізація і диференціація навчання: понятійно-категорійний аналіз / В. Володько // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 4. – С. 9–17.
13. Волощенко О. Я досліджую світ. Формувальне оцінювання. 2 клас / О. Волощенко, О. Козак, Г. Остапенко. – К.: СВІТИЧ, 2019. – 80 с.
14. Вчитель початкової школи у соціокультурному вимірі суспільства / Є. Лодатко, Л. Кондрашова. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. – 232 с.
15. Гончаренко С. Проблеми індивідуалізації процесу навчання / С. Гончаренко, В. Володько // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1(6). – С. 63–71.
16. Гордуз Н. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови / Н. Гордуз // Початкова школа. – 2003. – № 4. – С. 1–4.
17. Давиденко В. Використання інтерактивних прийомів навчання на уроках у 1 класі / В. Давиденко // Початкова школа. – 2004. – № 1. – С. 17–18.
18. Диференціація навчання // Початкова освіта. – 2007. – № 12 (спецвипуск).
19. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник / І. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
20. Дусавицький О. Розвиваюче навчання : Найважливіші напрями роботи / О. Дусавицький // Початкова освіта. – 2006. – № 20. – С. 2.
21. Едігей В. Вчись читати, малюк! / В. Едігей. – К.: Гранд, 1993. – 254 с.
22. Замашкіна О. Ідеї розвивального навчання молодших школярів у педагогічних дослідженнях 70–80-х років / О. Замашкіна // Початкова школа. – 2004. – № 7.
23. Захарова Г. Розвивальне навчання: досвід впровадження в школах України / Г. Захарова // Початкова школа. – 2000. – № 1.
24. Зязюн І. Філософські проєкції освіти й освітніх технологій / І. Зязюн // Шлях освіти. – 1996. – № 1. – С. 1–9.
25. Іванчук М. Інтегрований урок як специфічна форма організації навчання / М. Іванчук // Початкова школа. – 2004. – № 5. – С. 10–13.
26. Іванішена С. Форми та методи інтерактивного навчання / С. Іванішена // Початкова школа. – 2006. – № 3. – С. 9–11.
27. Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 2. / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т ; [упоряд.: О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан ; редкол.: О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін.]. – Рівне : [РДГУ], 2015. – 304 с.
28. Інноваційні педагогічні технології : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. Дичківська. – 3-тє вид., випр. – К. : Академвидав, 2015. – 303 с.
29. Інноваційні технології навчання в початковій школі / Автори-упорядники: В. Телячук, О. Лесіна. – Харків: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007. – С. 4–29.
30. Калачникова О. Практика ейдетики / О. Калачникова. – К.: Шкільний світ: Початкова освіта. – 2006. – № 3.

31. Коваль Л. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до моделювання уроків за різними навчальними технологіями / Л. Коваль // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 22–26.
32. Кодлюк Я. Аналіз розвивальної функції підручника для початкової школи / Я. Кодлюк // Початкова школа. – 2006. – № 4.
33. Концепція національного виховання // Рідна школа. – 1995. – № 6. – С. 18–25.
34. Концепція розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). (Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 960-р). Режим доступу: <http://mon.gov.ua>
35. Корнієнко С. Родинне дозвілля у початкових класах / С. Корнієнко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 160 с.
36. Корнієнко С. Батьківські збори у початкових класах / С. Корнієнко, Я. Кодлюк. – 2-е вид. – Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. – 64 с.
37. Критерії моральної вихованості молодших школярів / за ред. І. Беха, С. Максименка. – К.: Рад. школа, 1989. – 96 с.
38. Кудикіна Н. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі / Н. Кудикіна. – К.: КМПУ ім. Б.Д. Грінченка, 2003. – 272 с.
39. Кузь В. Основи національного виховання / В. Кузь, Ю. Руденко, З.Сергійчук. – Умань, 1993. – 186 с.
40. Лісовець О. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України / О.Лісовець. – К., 2011. – 256 с.
41. Логачевська С. Дійти до кожного учня / С. Логачевська / За ред. О. Савченко. – К.: Рад. школа, 1990. – 158 с.
42. Логачевська С. П. Диференціація у звичайному класі / С.П. Логачевська. – К.: Заповіт, 1998. – 336 с.
43. Мартинюк І. Національне виховання: теорія і методологія / І. Мартинюк. – К.: ІСДО, 1995. – 160 с.
44. Набой С. Особистісно орієнтоване навчання у початковій школі / С. Набой // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 1–5.
45. Нестандартні уроки в початковій школі / Упоряд. О.Кондратюк. – К.: Ред. Загальнопед. газети, 2005. – 128 с.
46. Нечипоренко О. Таємниця “школи ейдетики” / О. Нечипоренко // Початкова школа. – 2008. № 6. – С. 57–60.
47. Онишків З. В.О.Сухомлинський про індивідуалізацію навчально-виховного процесу в початкових класах / З. Онишків // Початкова школа. – 2002. – № 9. – С. 30–32.
48. Орієнтовний зміст виховання в національній школі: методичні рекомендації / кол. авт. за заг. ред. Є.Коваленко. – К.: ІЗМН, 1996. – 136 с.
49. Павлютенков Є. Професійна орієнтація молодших школярів / Є. Павлютенков // Поч. школа. – 1982.– №2. С.47.
50. Педагогіка народного календаря: концепція // Поч. школа. – 1994. – № 2. – С. 35–37.
51. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник / О.Пометун, Л. Пироженко; за ред. О. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
52. Початкова школа: виховання на цінностях: збірник виховних справ / упорядники : Л.П.Ткаченко, А. О. Ткаченко, О. В. Романюк. – Біла Церква. – КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2017.– 88 с.
53. Приймас Н. Літературне виховання у початковій школі : навчально-методичний посібник / Н.Приймас. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. – 396 с.; іл.
54. Проскура О. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: Навчальний посібник для студентів педфакультетів / О. Проскура. – К.: Освіта, 1998. – С.48 – 77.
55. Савченко О. Альтернативні можливості початкової освіти / О. Савченко // Поч. шк. – 1995. – № 4.– С. 2–8.
56. Савченко О. Барвистий клубок / О. Савченко. – К., 1995.
57. Савченко О. Розвивай свої здібності / О. Савченко – К., 1995.
58. Савченко О. Умій вчитися / О. Савченко – К., 1996.
59. Сафіулін В. Інноваційний пошук нових технологій навчання / В. Сафіулін // Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред. Л. Даниленко, В. Паламарчук. – К.: Логос, 2004. – С. 53–64.
60. Сейфер Стефен, Батман Меріан. Індивідуалізація навчання дітей молодшого віку. – К.: Міжнародний фонд «Відродження», 2001. – 197 с.
61. Сідлецький А. Розвивальне навчання в початковій школі / А. Сідлецький // Початкове навчання і виховання. – 2005. – № 19–21.

62. Співакова О. Розвивальне навчання або розвивальний метод у навчанні молодших школярів / О.Співаков // Дайджест педагогічних ідей та технологій „Школа-парк”. – К. – 2003. – № 4.
63. Стельмахович М. Народна педагогіка / М. Стельмахович. – К. : Рад. школа, 1985.
64. Стельмахович М. Принципи виховання молодших школярів / М. Стельмахович // Поч. школа. – 1994. – № 11. – С. 4–6.
65. Струманський В. Емпірична практика фізичного виховання через українські народні ігри та забави/ В. Струманський // Поч. школа. – 1996. – № 10. – С. 51–53.
66. Сухомлинська О. Проблеми виховання дітей / О.Сухомлинська // Поч. школа. – 1996. – № 6. – С. 4–7.
67. Сухомлинський В. Серце віддаю дітям / В. Сухомлинський // Вибрані твори: У 5 т. – Т. 3. – К.: Радянська школа, 1977. – С. 5–229.
68. Сухомлинський В. Батьківська педагогіка / В. Сухомлинський // Вибр. тв.: У 5-ти т. – К.: Рад. школа, 1977. – Т. 5. – С. 410–114.
69. Сухомлинський В. Методика виховання колективу / В. Сухомлинський // Вибр. тв.: У 5-ти т. – К.:Рад. школа, 1976. – Т. 1. – С. 403–637.
70. Сухомлинський В. Сто порад учителю / В. Сухомлинський // Вибр. тв.: У 2 т. – К., 1976. – Т. 2.
71. Фіцула М. Педагогіка / М. Фіцула. – К.: Академія, 2002. – 528 с.
72. Хомич Л. Розвиток наукового світогляду молодших школярів / Л. Хомич // Поч. школа. – 1991. – № 11. – С. 6–7.
73. Чабан Л. Позакласні форми занять Л. Чабан //Поч. школа. – 1994. – № 3. – С. 58–59.
74. Чернявська Н. Програма «Крок за кроком»: новий тип взаємин з родиною / Н. Чернявська // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. Збірник наукових праць /ред. кол.: Л. Даниленко (гол. ред.) та ін. – К.: Логос, 2000. – С. 144–149.
75. Чумарна М. Авторська школа Марії Сумарної «ТРИВІТА»: українознавча модель / М. Чумарна // Моделі розвитку сучасної української школи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 11-13 жовтня 2006 р., Черкаси – Сахнівка. – К.: СПД Богданова А.М., 2007. – С. 161–173.
76. Шевцова Н. Урок-казка у 1 класі / Н. Шевцова // Початкова школа. – 2005. – № 11. – С. 33–35.
77. Шевчук І. Використання інтерактивних технологій на уроках математики в початкових класах / І. Шевчук, Л. Котельник // Початкова школа. – 2005. – № 8. – № 8. – С.33–35.
78. Щербань П. Навчально-педагогічні ігри / П. Щербань. – К., 1993. – С. 45–73.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://nus.org.ua>
2. <https://mon.gov.ua>
3. www.education.gov.ua
4. <http://old.mon.gov.ua>
5. <https://pedpresa.ua>
6. <http://www.lib.ua-ru.net>
7. <http://teacher.at.ua>
8. www.nbu.gov.ua
9. <http://ebk.net.ua>
10. <http://ua.textreferat.com>
11. <http://ostriv.in.ua>
12. <http://www.uroki.net>